

نقدی بر « لایحه استراحت جنگلهای شمالی کشور » (جنگل هیرکانی)

مدتهاست که سازمان حفاظت محیط زیست با نظریه « استراحت جنگل » ظاهرا به دنبال توقف بهره‌برداری از جنگلهای شمالی کشور است . هرچند این سازمان طی دو سال گذشته تمهیداتی را در جهت حصول به این هدف فراهم نموده و جلساتی را جهت مشروعیت بخشیدن به نظریه خود برگزار نموده لیکن در هیچیک از جلسات کارشناسی ، موضوع استراحت جنگل به تایید و اجماع صاحب نظران ، اساتید دانشگاه و مدیران و کارشناسان جنگل نرسیده و اکثریت متخصصین با آن مخالفند . این سازمان که از برگزاری جلسات کارشناسی نتیجه‌ای نگرفته ، در اقدامی یکسویه طی نامه شماره ۱۰۹۹۷ - ۱ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۳ به رئیس جمهور محترم تحت عنوان « ارائه گزارش وضعیت جنگلهای شمالی کشور و مشکلات موجود در مسیر اقدام » مطالبی بعضا مغایر با واقعیات مسلم را مطرح نموده و رئیس جمهور محترم در مقام تعیین تکلیف مقرر فرموده‌اند که :

« کارگروهی متشکل از رؤسای محترم سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ، سازمان حفاظت محیط زیست ، معاون محترم حقوقی رئیس جمهور ، وزیرای جهاد کشاورزی ، دادگستری و صنعت ، معدن و تجارت تشکیل و با توجه به راهکارهای پیشنهادی ظرف مدت دو ماه برنامه ۵ ساله دولت را در این خصوص تعیین و در صورت لزوم به تصویب هیات وزیران برسد . »

از سوی دیگر سازمان حفاظت محیط زیست بفاصله ۹ روز مجددا طی نامه شماره ۱۱۳۷۲ - ۱ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۲ متن مشابهی را همراه با لایحه استراحت جنگلهای شمال کشور در هفت بند تنظیم و برای معاون اول محترم رئیس جمهور ارسال نموده‌اند که تصویر لایحه مزبور به پیوست تقدیم می‌گردد . اینک با بررسی نامه‌های آن سازمان و ابعاد لایحه پیشنهادی و پس از ذکر مقدمه‌ای از سوابق امر و تحلیل موضوع ، مسائل و مشکلات ناشی از اجرای لایحه پیشنهادی را به عرض می‌رساند .

مقدمه

۱ - جهت دستیابی به رفاه هموطنان و توسعه کشور، برنامه‌هایی از سوی دولتهای قبل و بعد از انقلاب در قالب برنامه‌های ۷ ساله و ۵ ساله تنظیم و به مرحله اجراء درآمده لیکن در طول قریب به ۷۰ سال اجرای برنامه‌ها هنوز کشور عزیزمان در مدارهای توسعه‌نیافتگی گرفتار بوده و ملت در آرزوی توسعه و رفاه بسر می‌برد. از دلایل اصلی عدم حصول به توسعه و گرفتارشدن کشور در مدارهای توسعه‌نیافتگی، می‌توان به فقدان اطلاعات، هدر دادن منابع، اتخاذ روشهای سعی و خطا، درس‌نگرفتن از تجارب گذشته، دوباره‌کاری، اتخاذ تصمیمات احساسی و عوام‌پسندانه و غیر کارشناسانه و فقدان سیستم ارزیابی مدیریت کلان کشور اشاره نمود.

موضوع استراحت جنگل اولین بار در سال ۱۳۸۰ و در دوره اول ریاست سازمان حفاظت محیط زیست سرکار خانم دکتر ابتکار مطرح و مورد بحث و بررسی کارشناسان داخلی و خارجی قرار گرفت. در همین ارتباط اجلاس بین‌المللی جنگل و صنعت طی سه روز در (۱۷ - ۱۵ آبان) سال ۱۳۸۰ با حضور اساتید دانشگاهها و صاحب‌نظران و متخصصین جنگل از داخل و خارج کشور و مقامات دولتی تشکیل و موضوع استراحت جنگل و یا بهره‌برداری پایدار از جنگل و سایر مباحث ذیربط مورد بحث و بررسی قرار گرفت که نهایتاً قطعنامه پایانی مبنی بر لزوم حفظ و حراست و بهره‌برداری پایدار از جنگلهای کشور، حفظ محیط زیست، رونق و پویائی صنعت و فراهم‌شدن اشتغال بیشتر در کشور در ۲۱ بند به تصویب رسید که در آن نسبت به تهیه طرح جنگلداری برای کلیه جنگلها، بهره‌برداری پایدار از جنگل و اولویت واگذاری طرحهای جنگلداری به واحدهای صنایع چوب مورد تاکید قرار گرفت (سند پیوست).

با توجه به حضور فعال نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست در برگزاری اجلاس مزبور قطعنامه پایانی اجلاس به امضاء جناب آقای مهندس انوشیروان نجفی معاون وقت سازمان حفاظت محیط زیست نیز رسید.

اینک با گذشت ۱۵ سال از بررسی و تحلیل این قضیه، مجدداً موضوع مردود «استراحت جنگل» که در هیچیک از کشورهای جهان به شکل کلی و عام رایج نبوده و سابقه نداشته است در دستور کار سازمان

حفاظت محیط زیست قرار گرفته که نشانه‌هایی از دوباره‌کاریها و از دست دادن منابع و اتخاذ تصمیمات احساسی و عوام‌پسندانه در آن آشکار است .

* * *

تحلیل موضوع ، مسائل و مشکلات لایحه

۱ - بموجب حقوق و قوانین اداری کشور تقسیم کار مشخصی بین وزارتخانه‌ها و دستگاههای دولتی به عمل آمده و شرح وظایف هر یک از دستگاهها معین و مشخص گردیده و دخالت مامورین و دستگاههای دولتی در خارج از شرح وظایف آنان و مداخله در امور سایر سازمانها که موجب اختلال امور اداری کشور می‌گردد قانونا ممنوع است از اینرو تقدیم لایحه در خصوص استراحت جنگل و یا اصلاح امور بهره‌برداری منحصر از جمله وظایف سازمان جنگلها و مراتع کشور و وزارت جهاد کشاورزی است و سازمان حفاظت محیط زیست حق اظهارنظر تخصصی و تقدیم لایحه در حوزه سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری را به علت نداشتن توان و تخصص کافی و فقدان جواز قانونی ندارد .

۲ - در تمامی جلسات و نشستهای کارشناسی مرتبط با موضوع استراحت جنگل ، نمایندگان مجرب و متخصص امور جنگل از سازمان جنگلها و مراتع با موضوع استراحت جنگل مخالفت نموده و آن را مردود و منسوخ شمرده‌اند . نگارنده در اغلب جلسات کارشناسی مشترک بین سازمان جنگلها و مراتع و سازمان حفاظت محیط زیست حضور داشته و شاهد تعارضات آشکار در مباحث و آمار و ارقام مطرح‌شده بوده است . در شرایطی که دستگاه مدیر و مسئول جنگلها و مراتع ، صراحتا با موضوع « استراحت جنگل » بنا به دلایل علمی و فنی مستدلا مخالفت می‌نماید اصرار سازمان حفاظت محیط زیست مبنی بر ایجاد تعارض و اظهارنظرات غیر کارشناسانه و اصرار بر نقطه‌نظرات عوام‌پسندانه غیر کارشناسی ، فاقد توجیهات قانونی است .

۳ - مشکل بزرگی که در بخش جنگلهای شمالی وجود دارد آنست که بیش از ۸۰۰٬۰۰۰ هکتار از جنگلهای شمالی کشور فاقد طرح جنگلداری بوده و تحت نظارت و حراست اداره نمی‌شوند و به همین جهت شدیداً در معرض تجاوز و تخریب جنگل‌نشینان و اهالی روستاهای اطراف جنگل و قاچاقچیان چوب قرار گرفته‌اند . حضور دام در جنگل نیز به ابعاد این مشکل افزوده است . چنانچه سازمان حفاظت محیط زیست قصد کمک و مساعدت و حفاظت از محیط جنگل را دارد می‌تواند با پیشنهاد طرحهای مورد نظر خود در حوزه

جنگلهای فاقد طرح با محوریت خروج دام از جنگل، در زمینه حفاظت از جنگلهای مشارکت نماید. در حالیکه با اجرای طرح استراحت جنگل، مدیریت و نظارت در طرحهای جنگلداری تعطیل شده و جنگلهای صاحب طرح و کتابچههای مطالعاتی به سرنوشت جنگلهای فاقد طرح دچار خواهند شد.

۴ - بر اساس آمارهای موجود سالیانه حدود ۳۴۰۰۰،۰۰۰ مترمکعب از چوب درختان جنگل که توسط جنگل‌نشینان و روستاهای اطراف جنگل به مصارف سوخت و خانه‌سازی و غیره می‌رسد که این میزان شش برابر مصارف صنعتی است و مادام که تکلیف جنگل‌نشینان و مصارف آنان و خروج دام از جنگل تعیین نگردیده است، تصویب و اجرای لایحه پیشنهادی سازمان حفاظت محیط زیست نه‌تنها تاثیری در حفاظت و استراحت جنگل نخواهد داشت، بلکه زمینه تجاوز بیشتری فراهم می‌گردد.

۵ - تجربه و مطالعات میدانی ثابت کرده است که در هر جا که مدیریت جنگل در قالب طرحهای جنگلداری اداره می‌شود و مثلاً مدیریت آن به صنعت سپرده شده، جنگل مزبور به بهترین وضعیتی حفاظت و نگهداری شده و توسعه یافته است. جنگلهای در اختیار شرکتهای چوب و کاغذ‌مازندران و یا نکاچوب، نمونه بارزی از رشد و توسعه جنگل و حفاظت صحیح و اصولی از جنگل است در حالیکه استراحت جنگل و حفاظتی اعلام‌نمودن آن موجب حفاظت جنگل نمی‌شود. بعنوان مثال در شهرستان ساری منطقه‌ای است به نام سمسکنده و پارکی در این ناحیه وجود دارد به نام شهید زارعی که وسط آن جاده‌ای احداث شده، ۴۰ سال پیش که این منطقه حفاظتی، تحویل شد ۱۲۰۰ هکتار مساحت داشت که هم‌اکنون به ۸۰۰ هکتار رسیده و قسمتی از آن به محل دفن زباله اختصاص یافته است. از بین رفتن جنگل حفاظتی ۹۶۲ هکتاری لوندویل گیلان نیز از جمله همین مصادیق است. بنابراین حفاظتی اعلام‌کردن جنگل بدون اجرای طرح جنگلداری و بدون مدیریت بر جنگل یعنی بی‌صاحب‌کردن و تسریع در روند غارت و چپاول و قاچاق زیرا در شرایط حاضر دولت توان فراهم نمودن امکانات لازم و کافی را برای حفاظت از کلیه عرصه‌های جنگلی را ندارد.

۶ - ظاهراً مستند سازمان حفاظت محیط زیست برای دخالت در امور جنگل، ماده ۵۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی است در حالیکه استنباط و برداشت سازمان مزبور، صحیح و منطبق بر اصول نیست. اصل پنجاهم قانون اساسی مقرر می‌دارد:

« در جمهوری اسلامی حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسلهای بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از اینرو فعالیتهای اقتصادی و غیر اقتصادی که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند ممنوع است. »

بنا به نص صریح این ماده موضوع حفاظت محیط زیست یک وظیفه عمومی است و اختصاص به سازمانی خاص ندارد و همه آحاد ملت و همه اشخاص حقیقی و حقوقی که در قلمرو دولت جمهوری اسلامی ایران حضور دارند مکلف به حفظ محیط زندگی و زیست خود و دیگران می‌باشند از این اصل قانون اساسی هیچگونه وظیفه و اختیار خاص و ویژه‌ای برای سازمان حفاظت محیط زیست استنباط نمی‌شود. بنابراین سازمان حفاظت محیط زیست حق مصادره به مطلوب نمودن مفاد این اصل را در جهت افزایش اختیارات خود و تلقی جواز مداخله در امور سایر دستگاهها نظیر سازمان جنگلها و مراتع کشور را ندارد.

۷- به نظر می‌رسد که با توجه به گستردگی مسائل و مشکلات محیط زیستی و آلودگیهای زیست محیطی، بهتر است سازمان مزبور هم خود را صرف انجام کامل شرح وظایف قانونی مصرحه در قوانین مربوطه نظیر حفاظت از حیات وحش و نظارت بر صید و شکار و جلوگیری از آلودگی آب و هوا خصوصا در شهرها و حل و فصل مساله ریزگردها نماید.

۸- متأسفانه سازمان مزبور در پیش‌نویس لایحه ضمن تضعیف سازمان جنگلها و مراتع و زیر سؤال بردن مدیریت این سازمان تخصصی و آمار و ارقام مرتبط با مساحت جنگلها، اتهاماتی را نیز متوجه صاحبان صنایع و مصرف‌کنندگان چوب نموده و اعلام نموده است که « به دلیل دسترسی آسان به چوب قاچاق و بهره‌برداری تجاری از جنگل طبیعی رغبتی به واردات چوب وجود ندارد. »

این نوشته اتهام بسیار بزرگی را به صاحبان صنایع و مدیران صنایع چوب کشور وارد می‌کند که اساسا سراسر ناروا و کذب محض است. هیچیک از کارخانجات صنایع چوب از چوب‌آلات قاچاق استفاده نمی‌کنند و کلیه محصولات چوبی به کارخانجات، یا ناشی از زراعت چوب و چوب‌آلات باغی است و یا آنکه مستند به پروانه قطع و حمل صادره از سوی سازمان جنگلها و مراتع است. ضمن آنکه در مقابل هر یک از کارخانجات صنایع چوب پایگاه و شعبه‌ای از مامورین جنگلها و مراتع حضور داشته و از قاچاق نبودن محموله‌های چوب اطمینان حاصل می‌نمایند از اینرو افترا بستن و انتساب اتهام به تولیدکنندگان خدوم کشور

که در سخت‌ترین شرایط ممکن به کارآفرینی و تولید مشغولند امری مذموم و ناپسند و دور از شان مقامی معاون رئیس جمهوری است. هرچند طرق اعاده حیثیت آنان نیز از این اتهام سنگین محفوظ است.

۹- موارد اعلام شده در هفت بند لایحه نیز که با عجله تهیه شده کلا جنبه کلی و شعاری داشته و در عمل قابلیت اجرا را ندارد و جز تعطیلی و توقف فعالیتهای تولیدی و اقتصادی، هیچگونه راهکار عملی برای جبران مافات پیش‌بینی نشده است.

۱۰- مفاد لایحه با قوانین و مقررات موضوعه به شرح مواد ۲، ۳ و ۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ و تصویبنامه سیاستهای دولت در مورد صیانت از جنگلهای شمال مصوب ۱۳۸۰/۴/۲۴ و تصویبنامه برنامه جامع صیانت از جنگلهای شمال کشور مصوب ۱۳۸۲/۶/۵ بشرح صدر جدول که نهاد و یا دستگاه متولی برای پیشنهاد راهبردها، خط مشی‌ها و سیاستهای کلان حفاظت، احیاء، بهره‌برداری و توسعه جنگلهای شمال کشور را منحصر در صلاحیت وزارت جهاد (سازمان جنگلها و مراتع) دانسته است، تعارض و مغایرت قانونی دارد و تصویبنامه هیات وزیران نمی‌تواند با قانون معارضه نماید.

۱۱- لایحه با اصول و قواعد پذیرفته شده و سیاستهای اعلامی از سوی مقام معظم رهبری و دولت محترم در حوزه اقتصاد و اقتصاد مقاومتی (خصوصا در بخش تولید و اشتغال) منافات دارد.

۱۲- مفاد لایحه حتی با بیانیه‌های کنفرانس سازمان ملل متحد درباره محیط زیست و توسعه (ریو - ۱۳۷۱) و در بخش اصول حفاظت از جنگلها نیز منافات دارد (در اصول حفاظت از جنگلها، اقتصاد جنگل مورد عنایت خاص قرار گرفته است).

۱۳- در لایحه پیشنهادی به **زراعت چوب** به عنوان اصلی‌ترین راهکار قطع وابستگی صنایع چوب و کاغذ به مقطوعات جنگلی توجهی نشده است.

۱۴- در لایحه، راهکارهای لازم در خصوص تسهیل واردات چوب با پوست و رفع تنگناها و سختگیریهای قرنطینه‌ای برای **تامین کسری چوب از طریق واردات پیش‌بینی نشده** و در شرایط حاضر امکان واردات چوب با پوست از منابع اصلی آن (کشور روسیه) وجود ندارد.

به نام خدا

انجمن کارفرمایان صنایع چوب ایران

۱۵ - محل تامین اعتبار برای اجرای طرح مدیریت حفاظت (حفاظتی کردن همه جنگلها) تعیین

نشده است .

۱۶ - هزینه های مربوط به تامین و جبران خسارات و ضرر و زیان ناشی از توقف بهره برداری

بسیار سنگین و در شرایط محدودیت و کمبود منابع امکان پذیر نمی باشد .

۱۷ - بخش قابل توجهی از منابع قابل استفاده کشور ، در شرایط رکودی از دست رفته و به کاهش

تولید و بیکاری و رکود بیشتر در کشور دامن می زند .

۱۸ - رفته رفته اختیارات و اعتبارات سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری به عنوان اصلی ترین ارگان

متخصص در امور جنگلها کاهش یافته و بجای آن حوزه عمل و دخالت سازمان حفاظت محیط زیست

افزایش می یابد که نهایتا ادامه این وضعیت موجبات ادغام یک سازمان تخصصی را در سازمان غیر متخصص

فراهم می آورد .

با عنایت به مراتب معروضه به نظر می رسد تعجیل در تصویب و اجرای لایحه پیشنهادی سازمان

حفاظت محیط زیست ، بدون توجه به نقطه نظرات کارشناسی سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری به عنوان

سازمان متخصص و مسئول و سایر دستگاهها و ارگانهای دخیل در موضوع ، نه تنها فاقد توجیهات قانونی است

بلکه موجبات بروز خسارات عظیمی را فراهم خواهد آورد که قرین به مصلحت کشور نمی باشد . از اینرو رد

لایحه مزبور و کان لم یکن شدن آن مورد انتظار است .

عبدالعظیم آقاچانی
دبیر انجمن

تاریخ: ۹۵/۳/۲۲

شماره: ۱-۱۱۳۷۲

پوست: ...

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری

سازمان حفاظت محیط زیست

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

جناب آقای دکتر جهانگیری
معاون اول محترم رئیس جمهور

موضوع: پیش نویس لایحه استراحت جنگل

با سلام و احترام

نظر به نامه شماره ۶۰/۴۷۰۱۲ مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۰ وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت درخصوص علل تخریب جنگل های شمال کشور و راهکارهای جلوگیری از آن، همانطور که استحضار دارند، ایران در زمره کشورهایی است که در کمربند خشک و نیمه خشک قرار گرفته است و به همین دلیل، با سرانه ۰/۶ هکتار، جزء کشورهای با پوشش جنگلی کم محسوب می گردد. از سونی جنگل های ایران، به ویژه جنگل های شمال کشور (جنگل هیرکانی) به دلیل ارزش باستانی و اکولوژیکی منحصر به فرد، به عنوان میراث طبیعی جهانی مطرح بوده و دارای کارکردهای اکوسیستمی قابل توجهی از جمله، کنترل سیلاب و فرسایش خاک، ترسیب کربن، کاهش اثرات تغییر اقلیم و ... می باشند که متأسفانه به دلیل عدم ارزش گذاری اقتصادی آن ها و نادیده گرفتن این خدمات، امروزه این جنگل ها را صرفاً از منظر تولید چوب مورد توجه قرار می دهند و به دلیل وجود چنین نگرشی، بهره برداری و تغییر کاربری های غیر اصولی و غیرمجاز، تخریب و تصرف گسترده در این عرصه ها شدت یافته و منجر به ایجاد سیر فقهقراپی و کاهش کمی و کیفی جنگل ها شده است، به نحوی که بررسی های اخیر در سال ۱۳۹۴ نشان می دهد سطح جنگل های شمال به شدت کاهش یافته و به همین دلیل در چند دهه شاهد وقوع سیلاب های اخیر در کشور به خصوص در استان های شمالی بودیم که متأسفانه، علاوه بر فرسایش عظیم خاک مرغوب و مستعد کشاورزی، خسارات مالی هنگفتی را به کشور وارده نموده است، از این رو، با توجه به سایر عوامل موثر در تخریب جنگل، شایسته است، روند موجود در اجرای طرح های مدیریت جنگل مبتنی بر بهره برداری چوبی متوقف گردد تا فرصت لازم جهت احیاء آن فراهم گردد و در همین راستا می توان با اتخاذ راهکارهای علمی مبتنی بر مولفه های اکولوژیکی از سایر خدمات اکوسیستمی، که سازگار با محیط زیست و توسعه پایدار است، بهره گیری نمود.

تاریخ: ۹۵/۳/۲۲
شماره: ۱-۱۱۳۷۲
پیوست:

از طرفی با توجه به محدودیت های موجود و اهمیت حفظ جنگل ها، در راستای حمایت از صنایع چوب می توان از طریق اجاره جنگل و واردات از کشورهای روسیه، اوکراین، فنلاند، هند و... و نیز سایر گزینه ها از جمله زراعت چوب و کشت فراسرزمینی چوب خام مورد نیاز کشور را تامین نمود. لذا در راستای اجرای سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه محیط زیست و منابع طبیعی درخصوص لزوم حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست و نیز تاکیدات ریاست محترم جمهوری مبنی بر توقف بهره برداری چوب از جنگل ها، این سازمان، کارگروه صیانت از جنگل های کشور را با حضور نمایندگان سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری و صاحب نظران و متخصصان حوزه جنگل تشکیل داد که پس از برگزاری جلسات متعدد، پیش نویس لایحه استراحت جنگل های شمال کشور و سازوکارهای اجرایی آن تهیه گردید که به پیوست مراتب جهت استحضار و صدور دستور مقتضی به منظور اجرایی شدن آن ابفاد می گردد.

معصومه ابتکار

دفترخانه مرکزی ریاست جمهوری
شماره: 32706
1395/03/22

لایحه استراحت جنگل های شمال کشور (جنگل هیرکانی)

هیئت وزیران در جلسه تاریخ با توجه به اهمیت ویژه و منحصر به فرد جنگل های هیرکانی در کشور و جهان که سطحی حدود یک درصد از عرصه های کشور را به خود اختصاص داده است و شرایط بحرانی اکولوژیکی این رویشگاه که به دلیل انواع بهره برداری های ناپایدار با کاهش سطح و موجودی، مرگ و میر و خشکیدگی دسته جمعی درختان و کاهش تنوع زیستی، در مسیر تخریب جدی قرار گرفته است، ضمن تاکید بر استراحت و توقف بهره برداری چوبی جنگل های شمال، موارد زیر را به تصویب رساند:

- ۱- توقف بهره برداری چوبی از جنگل های هیرکانی (شمال) به عنوان یک رویشگاه باستانی و منحصر به فرد در ایران و جهان تا زمان بازیابی و بازسازی طبیعی اکوسیستم جنگل های مذکور و تأمین اعتبارات ویژه به منظور اجرایی شدن برنامه
 - ۲- به منظور تنظیم بازار چوب و مقابله با پیامدهای اقتصادی اجتماعی حاصل از توقف بهره برداری چوب از جنگل اقدامات زیر با هماهنگی دستگاههای ذی ربط صورت گیرد:
 - ۱-۲ با توجه به برداشت تقریبی ۵۰۰-۷۰۰ هزار مترمکعب چوب از جنگل های شمال، برنامه ریزی لازم در جهت واردات چوب صورت پذیرد.
 - ۲-۲ تأمین اعتبار و تهیه و اجرای طرح مدیریت حفاظت و به خدمت گرفتن مجریان طرح های جنگلداری در امر حفاظت و احیای جنگل و زون های حساس و آسیب پذیر از سال اول برنامه ششم توسعه
 - ۳-۲ تأمین و جبران خسارت و ضرر و زیان ناشی از توقف بهره برداری چوب در طرح های جنگلداری از طریق سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و براساس گزارش سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری
 - ۳- اجرای برنامه های احیاء، بازسازی و توسعه جنگل و جلوگیری از تخریب اراضی جنگلی و هرنوع تغییر کاربری آن.
 - ۴- ارزیابی برای تهیه نقشه توان اکولوژیک جنگل های شمال به تفکیک حوزه های آبخیز با استفاده از مدل های مصوب از سال اول برنامه ششم توسعه
 - ۵- لزوم ارزیابی اثرات محیط زیستی طرح های به اجرا گذاشته شده جنگلداری به منظور تدوین دستورالعمل تهیه طرح های جنگلداری با هدف مدیریت پایدار جنگل طی برنامه ششم
 - ۶- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، اعتبارات مورد نیاز اجرا، پایش و نظارت را در اختیار سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان حفاظت محیط زیست قرار دهد.
 - ۷- سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، مکلف است نسبت به تهیه گزارش فعالیت های صورت گرفته در زمینه برنامه های این مصوبه اقدام و در اختیار دولت
- تبصره: سازمان حفاظت محیط زیست، ناظر به حسن اجرای این مصوبه می باشد.

تاریخ:
شماره:
پیوست:

قطعنامه دومین اجلاس بین المللی جنگل و صنعت

تهران، ۱۷-۱۵ آبانماه ۱۳۸۰

- دومین اجلاس بین المللی جنگل و صنعت به منظور حفظ و حراست و بهره برداری پایدار از جنگلهای کشور، حفظ محیط زیست، رونق و پویایی صنعت و فراهم شدن اشتغال بیشتر در کشور موارد زیر را پیشنهاد و توصیه می نماید:
- ۱- اجراء اصل حفظ و توسعه منابع جنگلی (از نظر کمی و کیفی) با تأکید بر ترقیه طرح جنگلداری برای کلیه جنگلیا و به اجراء گذاردن طرح ها بنحوی که ظرف پنج سال کلیه جنگلهای شمال کشور تحت پوشش اجرای طرح قرار گیرد. این موضوع مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست را شامل نمی شود.
 - ۲- در ترقیه طرحهای جنگلداری بین کلیه استعدادهای عرصه های جنگلی از قبیل تولید چوب، طبیعت گردی، حیات وحش، آبزیان، محصولات فرعی و ارزشهای زیست محیطی مناطق حفاظتی، با مشارکت مردمی، برنامه ریزی جامع صورت گیرد و از اهداف تک بعدی اجتناب شود.
 - ۳- به منظور حفظ، احیاء و توسعه کمی و کیفی جنگلهای شمال کشور در اجرای بند الف ماده ۱۰۴ برنامه سوم توسعه اقتصادی - اجتماعی، جهت اجرای طرح خروج دام و جنگل نشینان پراکنده، در تأمین اعتبارات و تسهیلات و پشتیبان های قانونی و قضائی، تسریع گردد تا در حداقل زمان ممکن طرح مذکور به مرحله اجراء کامل در آید. در راستای این اصل دستگاههای ذیربط از ارائه هر گونه خدماتی که موجب بقاء دامداران و جنگل نشینان پراکنده در جنگل می گردد منع گردند.
 - ۴- تجربه و اجرای هر چه سریعتر طرح آمایش سرزمین برای شمال کشور با تأکید بر اولویت جنگلداری در دامنه های شمالی صورت پذیرد. در این راستا حفظ سطح فعلی جنگلها الزامی است.
 - ۵- میزان تولید بالقوه و بالفعل چوب و سلولز کشور از منابع مختلف و باتوجه به اصول مدیریت پایدار منابع و امکانات تأمین مواد از طریق واردات مورد بررسی و شناسائی قرار گرفته و بعنوان مبنائی جهت هر گونه برنامه ریزی توسعه صنعتی مورد استفاده قرار گیرد.
 - ۶- باتوجه به اینکه بخشی از نیازهای صنایع سلولزی کشور از منابع غیر جنگلی تأمین می گردد، هر گونه برنامه ای که موجب افزایش کمی و کیفی منابع چوب و سلولز گردد (طرحهای زراعت چوب، گیاهان لیفی، کشت تلفیقی، احیاء و توسعه جنگلها) مورد حمایت دستگاههای ذیربط قرار گیرد و تسهیلات لازم (اعتباری، تأمین زمین) و نتایج تحقیقات روی گونه های سریع رشد سازگار، از جانب دستگاههای ذیربط فراهم گردد.
 - ۷- باتوجه به محدودیت بالقوه منابع جنگلی کشور ارزش بسیار بالای جنگلهای شمال بعنوان میراث کم نظیر جهانی و نظر به تصویب نامه شماره ۲۰۱۴۷ ت/ ۲۴۱۳۰ مورخ ۸۰/۵/۱ هیأت محترم وزیران، لازم است در توسعه صنایع سلولزی به ضایعات بخش کشاورزی به ویژه باگاس بعنوان ماده اولیه توجه بیشتری مبذول گردد. شایسته است وزارتخانه مربوطه مقدمات سرمایه گذاری بخش خصوصی را در این زمینه فراهم نماید.
 - ۸- به منظور استفاده بهینه در ترقیه و توزیع چوب مورد نیاز بازار مصرف و کاهش افت و ضایعات، استانداردهای لازم در ترقیه انواع مقطوعات چوب توسط مراجع ذیربط تدوین و به اجراء گذاشته شود.

تاریخ:

شماره:

پیرست:

۹- در واگذاری اجرای طرحهای جنگلداری و جنگلکاری به واحدهای صنایع چوب و سلولز کشور نسبت به سایر متقاضیان اولویت داده شود. در این خصوص بر ضرورت توجه صاحبان صنایع به اصل تأمین پایدار مواد اولیه در جهت رسیدن به تولید مستمر تأکید می گردد. سازمان جنگلها و مراتع کشور موظف است عرصه های متعدد جنگل کاری را شناسایی و برابر ضوابط در اختیار صاحبان صنایع قرار دهد.

۱۰- رفع موانع وارداتی انواع مقطوعات جنگلی از خیل کرده بینه، هیزم و چپس (با پوست یا بدون پوست) با رعایت موازین اقتصادی، فنی، اصول گیاه پزشکی و مصالح کشور، امری ضروریست و در این راستا لازم است که هماهنگی های مربوطه از سوی مرجع ذیربط جهت تسهیل در امر واردات بعمل آید.

۱۱- به منظور حمایت منطقی از صنایع چوب و سلولز کشور و تأمین حاشیه امنیتی اصولی جهت رقابت، در تعیین سود بازرگانان کلیه ماشین آلات، قطعات یدکی و محصولات و مواد مرتبط با صنایع سلولزی، نظرات صاحب نظران و طرف های ذیربط و ذیعق در تصمیم گیری ها مورد توجه بیشتر قرار گیرد.

۱۲- باتوجه به اهمیت بازیافت کاغذ در صنایع کاغذسازی از نظر کاهش مصرف مواد اولیه چوبی، انرژی و آب با عنایت به وجود طرحهای متعدد تولید انواع کاغذ و مقواهای باطله در کشور ضروری است، به منظور افزایش میزان کاغذ و مقوای باطله جمع آوری شده و تأمین نیاز فعلی و آتی صنایع هماهنگی های با سازمانها و نهادهای ذیربط صورت گرفته تا نسبت به ساماندهی امر جمع آوری کاغذ باطله و افزایش میزان جمع آوری و نیز درجه بندی آن اقدام لازم صورت پذیرد. در این رابطه مشوق ها و اولویات ها در تخصیص تسهیلات به واحدهای جدیدالاحداثی که بخشی از مواد اولیه آنها از کاغذهای بازیافت استفاده می شود، منظور گردد.

۱۳- ارتقاء سطح تحقیقات و مطالعات کاربردی و توسعه ای به منظور حل مشکلات جنگل و صنعت در شرایط فعلی امری ضروری تشخیص داده می شود و لازم است با تخصیص منابع مورد نیاز از محل دو در هزار فروش نسبت به تکمیل و ایجاد مراکز تحقیقاتی و

۱۴- به منظور اجتناب از بروز ناهماهنگی و ناهمخوانیها در تأمین مواد اولیه کارخانه های موجود در کشور، پیشنهاد می گردد وزارت منابع طبیعی و امور جنگلها و سازمان صنایع چوب و سلولز کشور، با اطلاع رسانی انجمن های صنایع همگن هماهنگی نمایند.

۱۵- به منظور حمایت از پوشش گیاهی کشور بطور اعم و جنگل بطور اخص، توصیه می شود جایگزینی سوخت فسیلی و سایر انرژی های پاک به جای بوته، هیزم و ذغال از منابع طبیعی در دستور کار دولت قرار گرفته و کلیه طرحها در این زمینه مورد حمایت دستگاههای ذیربط قرار گیرند.

۱۶- باتوجه به اهمیت جنگلهای شمال کشور از نظر زیست محیطی، طبیعت گردی و تأمین آب جنگل و تأمین چوب صنایع، پیشنهاد می گردد بهره برداری از معدن و دفن زباله در جنگلهای شمال کشور ممنوع گردد.

۱۷- قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع کشور باتوجه به افزایش نقش مدیریت صحیح این منابع در حفاظت از آب و خاک و اکوسیستم ها و توسعه پایدار کشور و نظر به تخریبی که امروزه در این عرصه ها وجود دارد، متناسب با نیازهای امروزی بازنگر و اصلاح گردد.

۱۸- بازنگر و در فرآیند تصفیه پساب صنایع چوب و کاغذ در جهت حفاظت از محیط زیست با اجرای استانداردهای معتبر مورد قبول پیشنهاد گردد.

۱۹- پیشنهاد می شود کنترل آلودگی های صنایع جنگل در چارچوب نظام مدیریت محیط زیست (FIMS) برای جنگلهای شمال انجام گردد تا بتوان به توسعه پایدار رسید.

تاریخ:

شماره:

پیوست:

- ۲۰- به دلیل سمیت بسیار بالا و خطرناک ترکیبات آلی کلرینه شده (AOX) در خمیر فلایف که با استفاده از کلرو هیدروکلریت سولفم رنگبری می گردد، توصیه می شود از احداث واحدهای جدید تولید خمیر فلایف با این روش خودداری و نیز از واحدهای موجود در جهت جایگزینی روشهای مناسب پشتیبانی بعمل آید. ضمناً موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با در نظر گرفتن این موضوع نسبت به تجدید نظر استاندارد فرآورده های بهداشتی اقدام نماید.
- ۲۱- به منظور تحقق مفاد قطعنامه، تصویب گردید که ستاد برگزاری اجلاس نسبت به تشکیل کمیته پیگیری مفاد قطعنامه اقدام نماید. این کمیته چگونگی پیشرفت اجرای مفاد قطعنامه را به دستگاہهای ذیربط و همایش بعدی چنگل و صنعت گزارش خواهد نمود. کمیته مذکور به منظور تحقق مفاد قطعنامه در صورت لزوم پیشنهادات قانونی لازم را با تشکیل کمیسیون های تخصصی تهیه و از طرق مناسب جهت تصویب و اجراء اقدام نماید.

مهندس مسعود درویش مهندس انوشیروان نجفی دکتر تقی ابراهیمی دکتر حسین رسالتی دکتر شمس ا... شریعت کزاد

مهندس کاظم نصرتی مهندس حسین ابوالقاسمی مهریزی دکتر خسرو نقاب طالی دکتر تقی شایقی دکتر مجید مخدوم

سازمان باغیچہ و گیاهان دارویی
از طریق دفتر دبیرخانه

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

مرکز گشت‌به‌سال از روی کار آمدن دولت و پیگیری‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست برای توقف بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های شمال، طرح پس‌گشت‌به‌سال اکنون در مرحله نهایی شدن است تا با مشارکت این سازمان با سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور به دولت ارائه شود و در صورت تأیید دولت اجرا گردد. به‌شود، به موجب این طرح بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های ایران گشت‌به‌سال خواهد بود. توسط طرح‌های چوب‌بری به مدت ۱۰ سال و مول اعلام می‌شود تا در این بازه زمانی امکان خودیابایی جنگل فراهم شود.

مرکز گشت‌به‌سال از روی کار آمدن دولت و پیگیری‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست برای توقف بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های شمال، طرح پس‌گشت‌به‌سال اکنون در مرحله نهایی شدن است تا با مشارکت این سازمان با سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور به دولت ارائه شود و در صورت تأیید دولت اجرا گردد. به‌شود، به موجب این طرح بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های ایران گشت‌به‌سال خواهد بود. توسط طرح‌های چوب‌بری به مدت ۱۰ سال و مول اعلام می‌شود تا در این بازه زمانی امکان خودیابایی جنگل فراهم شود.

مرکز گشت‌به‌سال از روی کار آمدن دولت و پیگیری‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست برای توقف بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های شمال، طرح پس‌گشت‌به‌سال اکنون در مرحله نهایی شدن است تا با مشارکت این سازمان با سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور به دولت ارائه شود و در صورت تأیید دولت اجرا گردد. به‌شود، به موجب این طرح بهره‌برداری از تجماری از جنگل‌های ایران گشت‌به‌سال خواهد بود. توسط طرح‌های چوب‌بری به مدت ۱۰ سال و مول اعلام می‌شود تا در این بازه زمانی امکان خودیابایی جنگل فراهم شود.

از گذشت سه سال از روی کار آمدن
حیط زیست برای توقف بهره برداری،
سنگل اکنون در مرحله نهایی شو
سازمان جنگل ها و مراتع کشور به دو
اجر گذاشته شود به موجب این ط
مال و در گونه برداشت چوب توسط
نوع اعلام می شود تا در این بازه زمان

از گذشت سه سال از روی کار آمدن
حیث نیست برای توقف بهره برداری،
نس جنگل اکنون در مرحله نهایی شو
سازمان جنگل ها و مراتع کشور به دو
اجر گذاشته شود به موجب این ط
مال و در گونه برداشت چوب توسط
نوع اعلام می شود تا در این بازه زمان

از گذشت سه سال از روی کار آمدن
حیث نیست برای توقف بهره برداری،
نس جنگل اکنون در مرحله نهایی شو
سازمان جنگل ها و مراتع کشور به دو
اجر گذاشته شود به موجب این ط
مال و در گونه برداشت چوب توسط
نوع اعلام می شود تا در این بازه زمان